

2016

SANSKRIT

(Major)

Paper : 3.2

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed : 1×7=7

নির্দেশ অনুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Who has been eulogised in the First Verse of the *Sāhityadarpaṇa*?

‘সাহিত্যদৰ্পণ’ গ্ৰন্থৰ প্ৰথম শ্লোকত কাক স্তুতি কৰা হৈছে ?

(b) How many Chapters are there in the *Sāhityadarpaṇa*?

‘সাহিত্যদৰ্পণ’ গ্ৰন্থত কেইটা পৰিচ্ছেদ আছে ?

(c) Ānandavardhana is the author of the *Sāhityadarpaṇa*.

(Correct the sentence)

আনন্দবৰ্দ্ধন ‘সাহিত্যদৰ্পণ’ গ্ৰন্থৰ গ্ৰন্থকাৰ ।

(বাক্যশাৰী শুদ্ধ কৰত লিখা)

(d) What is the soul of Kāvya according to Kuntaka?

কুন্তকৰ মতে কাব্যৰ আত্মা কি ?

(e) Fill up the blank :

খালী ঠাই পূৰণ কৰাঁ :

নরत्नं दुर्लभं लोके _____ तत्र सुदुर्लभा।

(f) How many divisions of अभिनय?

অভিনয়ৰ কেইটা ভাগ আছে ?

(g) What type of नायक should be there in a प्रकरण?

প্ৰকৰণৰ নায়কজন কেনে হ'ব লাগে, লিখাঁ।

2. Write very brief answers of the following questions (any four) :

2×4=8

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ অতি চমুকৈ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) What is नान्दी?

নান্দী কাক বোলে ?

(b) Write about सूत्रधार.

সূত্ৰধাৰৰ বিষয়ে লিখাঁ।

(c) Give the name of पञ्चसन्धिस.

পঞ্চসন্ধিসমূহ কি কি, লিখাঁ।

(d) How many types of names.

অৰ্থপ্ৰকৃতি কেইপ্ৰকাৰৰ আৰ

(e) Define चम्पू after विश्व

বিশ্বনাথৰ মতে চম্পূৰ সংজ্ঞা

3. Give short answers to the (any three) :

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমুকৈ উত্তৰ লিখাঁ

(a) Write a note on पूर्ववक्त्र

পূৰ্ববদ্বৰ বিষয়ে এটি টোকা

(b) Explain (any one) :

ব্যাখ্যা কৰাঁ (যি কোনো এট

(i) चतुर्वर्गफलप्यामिः सुखात्

কাব্যাদেব যতস্তেন তত্

(ii) वाच्यं रसात्मकं काव्यम्

(c) What are the difference

আৰল্যাধিকা as you find i

'साहित्यदर्पण' ग्रन्थत उल्लेख

পাৰ্থক্য লিখাঁ।

(d) What should be the

নাটিকা?

নাটিকাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কেনে

4. Answer any three of the following questions :

10×3=30

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখাঁ (যি কোনো তিনিটা) :

(a) Discuss how the author of the *Sāhitya-darpaṇa* has criticised the definitions of কাব্য put forward by other poeticians.

‘সাহিত্যদৰ্পণ’কাৰে আন আলঙ্কাৰিকসকলৰ কাব্যৰ স্বৰূপক কেনেদৰে সমালোচনা কৰিছে, আলোচনা কৰাঁ।

(b) Discuss about divisions of অৰ্থোপদেষ্টক.

অৰ্থোপদেষ্টকৰ ভাগসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ।

(c) Write a note on আমুখ.

আমুখৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখাঁ।

(d) Write a note on the salient features of a মহাকাব্য.

মহাকাব্যৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ পৰা এটি টোকা লিখাঁ।

5. Give the resultant forms of the following : 1×3=3

তলত দিয়াবিলাকৰ নিস্পন্ন ৰূপ লিখাঁ :

পন্ + প্ৰযন্ ; যা + যন্ ; হৃহ্ + হাতৃ।

6. Find out the প্রত্যয় in any one of the following along with the proper সূত্র :

2

তলত দিয়া যি কোনো এটাৰ প্ৰত্যয় উল্লেখ কৰি উপযুক্ত সূত্ৰেৰে সৈতে লিখাঁ :

গ্ৰামতা ; কেহাব:।

7. Cite the relevant সূত্রs following প্রত্যয়s are used (a)

উপযুক্ত সূত্ৰৰ সৈতে তলত দিয়া প্ৰত্যয় দুটা) :

হাতৃ ; তুমুন্ ; ল্যপ্।

8. Explain the following সূত্রs (four) :

উদাহৰণেৰে সৈতে তলৰ সূত্ৰসমূহ চাৰিটা) :

নদস্যাস্ত্বস্মিন্ণিতি মতুপ্ ;

বৈলাসু তুমুন্ ; সংস্কৃতম্ ;

***

2016

SANSKRIT

(Major)

Paper : 3.1

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions : 1×5=5

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Which काण्ड of the *Rāmāyaṇa* is prescribed as your text?

‘ৰামায়ণ’ৰ কোনটো কাণ্ড তোমাৰ পাঠ্যক্রমৰ অন্তৰ্গত, লিখাঁ।

(b) What is the meaning of the term ‘मुनिपुङ्गवम्’?

‘মুনিপুঞ্জবম্’ শব্দৰ অৰ্থ কি ?

(c) In whose order Hanumān crossed the ocean?

হনুমান্ৰ কাৰ আদেশত সমুদ্ৰ পাৰ হৈছিল ?

(d) Who was 'विराध'?

'विराध' कौन ?

(e) "विश्वस्तः स महाकपिः"

Who is the 'महाकपि' referred to here?

इयात उल्लेख कवा 'महाकपि' कौन ?

2. Explain any two of the following : $5 \times 2 = 10$

तलत उल्लेख कवा यि कौनो दूटाब व्याख्या करौ :

(a) इक्ष्वाकुवंशाप्रभवो रामो नाम जनैः श्रुतः।
नियतात्मा महावीर्यो ह्युतिमान् धृतिमान् वशी ॥

(b) प्रजापतिसमः श्रीमान् धाता रिपुनिघ्नः।
रक्षिता जीवलोकस्य धर्मस्य परिरक्षिता ॥

(c) चित्रकूटमनुप्राप्य भरद्वाजस्य शासनात्।
रम्यमावसथं कृत्वा रममाणो वने त्रयः ॥

3. Answer any two of the following : $10 \times 2 = 20$

तलत यि कौनो दूटाब उल्लेख लिखौ :

(a) "मुने वक्ष्याम्यहं बुद्ध्वा तैरुक्तः श्रूयतां नरः।"

Who said this and to whom it was stated?

Write a note on that personality described in the context.

एहै वाक्याफँकि कौने, काक कैछिल ? एहै प्रसङ्गत उल्लेख कवा बाख्तिजनब बाख्तिवर्णना करौ ।

(b) Present the summary of the First Kāṇḍa of the

'रामायण'ब प्रथम काण्डब प्रथम

(c) Elucidate the idea following :

तलत निम्नाबोबब भावार्थ लिखौ :

(i) सर्वदाभिगतः सद्भिः समु

(ii) सीताऽप्यनुगता रामं शि

4. Explain the following (any two)

तलत श्लोकसमूह व्याख्या करौ (यि दो)

(a) दानं तु द्विविधं प्राहुः परत्रार्थी सद्भयो दीयते यत्तु तद् दानमि

(b) अतिथिर्यस्य भग्नशो गृहात् प्रसन्नो स दत्ता दुष्कृतं तस्मै पुण्यमाद

(c) त्रिवर्गगुणानिर्वृत्तिर्यस्य नित्यं गुणैः स सुखान्यनुभूयेह शिष्टानां गा

5. Answer any two of the following : 10×2=20

তলৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Write a note on the features of the first two Āsramas as you find in the Śāntiparvan (Chapter 191) of the Mahābhārata.

‘মহাভাৰত’ৰ শান্তিপৰ্ব (১৯১ অধ্যায়)ত বৰ্ণনা কৰা প্ৰথম দুটা আশ্ৰমৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখাঁ।

(b) Discuss the contents of the Śāntiparvan of the Mahābhārata.

‘মহাভাৰত’ৰ শান্তিপৰ্বৰ বিষয়বস্তু আলচ কৰাঁ।

(c) Write short notes on ‘দান’ and ‘ত্ৰিষৰণ’.

‘দান’ আৰু ‘ত্ৰিষৰণ’ৰ ওপৰত চমু টোকা লিখাঁ।

6. Read the following passage and answer the questions in Sanskrit :

তলৰ কথাংশ পঢ়া আৰু প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ সংস্কৃতত লিখাঁ :

কস্মিঞ্চিজলাশয়ে শতবুদ্ধি: সহস্ৰবুদ্ধিश्च द्वौ मत्स्यौ निवसत: स्म।
अथ तयोरेकबुद्धिर्नाम मण्डूको मित्रतां गत:। एवं ते त्रयोऽपि जलतीरे
वेलायां कञ्चित्कालं सुभाषितगोष्ठीसुखमनुभूय भूयोऽपि सलिलं
प्रविशन्ति।

अथ कदाचित्तेषां गोष्ठीगतानां जालहस्तधीवराः प्रभूतैर्मत्स्यै-
व्यापादितैर्मस्तके विधृतैरस्तमनवेलायां तस्मिन् जलाशये समायाताः।

ततः सलिलाशयं दृष्ट्वा मिथः प्रोचुः—
दृश्यते, स्वल्पसलिलश्च, तत्रभातेऽत्राग-
गताः।

मत्स्याश्च विषण्णवदना मिथो मन्त्रं चक्रुः—
शतबुद्धे, श्रुतं धीवरोक्तं भवता? तत्त्वि-
मवष्टम्भो वा? यत्कर्तुं युक्तं भवति त-

तत् श्रुत्वा सहस्रबुद्धिः प्रहस्य प्राह—
वचनश्रवणमात्रादेव भयं कार्यम्? न त-

तदाकर्ण्य शतबुद्धिराह—“भोः पु-
भवान्।” अथवा साञ्चिदमुच्यते—

बुद्धेर्बुद्धिमतां लोके नास्ति
बुद्ध्या यतो हता नन्दा-

मण्डूक आह—“भद्रौ! मम तावदेकै-
जलाशयमथैव समार्यो यास्यामि।
रात्रावेवान्यजलाशयं गतः।

(a) मत्स्यद्वयस्य बान्धवः कः आसीत्?

(b) ते कथं कालं नपन्ति स्म?

(c) धीवराः कस्मिन् समये जलाशयं

(d) जलाशयः कीदृशः आसीत्?

(e) मण्डूकेन किं कृतम्?

- (f) मत्स्यद्वयस्य नामनी के स्तः? 2
- (g) सहस्रबुद्धिना किमुक्तमासीत्? 2
- (h) कथं नु शतबुद्धिना सहस्रबुद्धिवचनं समर्थितम्? 2
- (i) मण्डूकः, धीवरः—इति शब्दद्वयस्य संस्कृतप्रतिशब्दः प्रदेयः। 2
- (j) निवसतः, गतः, दृष्ट्वा, युक्तम्—इति पदचतुष्टयस्य व्युत्पत्तिः प्रदेयः। 2

***